

Chiński System Zaufania Społecznego

Jak wpłynie na polskie firmy w Chinach?

Wdrażany w Chinach System Zaufania Społecznego (Social Credit System) stanowić może istotne wyzwanie organizacyjne i prawne dla podmiotów zagranicznych prowadzących działalność w tym kraju. System ten dotknie również działające w Chinach polskie przedsiębiorstwa.

Polskie firmy powinny zwrócić szczególną uwagę na weryfikację swoich chińskich partnerów biznesowych, już nie tylko pod kątem badania jakości produkcji towarów czy zgodności ich działania z prawem, ale również weryfikacji ich ratingu w Systemie Zaufania Społecznego.

System jest wciąż wdrażany, co daje polskim przedsiębiorcom czas na dostosowanie się do jego wymogów. Polskie firmy powinny jednak już dziś pomyśleć o dostosowaniu swoich wewnętrznych procesów i struktur, tak aby sprostać wymaganiom korporacyjnego SCS i zapewnić sobie dobrą ocenę w ramach Systemu w przyszłości.

Na czym polega chiński System Zaufania Społecznego?

System Zaufania Społecznego to wdrażany obecnie w Chinach system monitorowania i oceny zachowania obywateli pod kątem zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego. System opiera się na bazach danych, do których trafiają informacje z wszelkiego rodzaju rejestrów państwowych, sądów, organów administracji publicznej, ale również z monitoringów miejskich czy aplikacji mobilnych.

W założeniu celem tworzenia Systemu Zaufania Społecznego w Chinach jest zbudowanie społeczeństwa o wysokim poziomie zaufania, w którym osoby i organizacje będą przestrzegać prawa oraz pozaprawnych standardów życia społecznego.

Dokonuje się tego, przypisując obywatelom oceny społeczne na podstawie ich zachowania, które bezpośrednio przekładają się na ułatwienia lub niedogodności w życiu codziennym.

Wysokie oceny dają możliwość uzyskania ułatwień w dostępie do wszelkiego rodzaju świadczeń

publicznych, niskie oceny zaś powodują utratę zaufania społecznego i w rezultacie utrudniony dostęp do świadczeń, rynku mieszkaniowego czy kredytowego, a w skrajnych przypadkach prowadzić mogą do ograniczenia możliwości podróżowania, w tym wyjazdu z Chin.

System Zaufania Społecznego, wciąż rozwijany i dopracowywany, oprócz monitorowania oraz oceny zachowań i wiarygodności kredytowej obywateli, swoim zasięgiem kompleksowo obejmuje działania przedsiębiorstw. Uczestnictwo w Systemie jest obowiązkowe, a jego działaniem objęte są wszystkie spółki zarejestrowane na terenie Chin, w tym również zagraniczne. Działalność firm jest stale monitorowana pod kątem zgodności z prawem i pozaprawnymi normami współżycia społecznego, a brak znajomości obszarów, w których podmiot musi spełnić wymogi Systemu, może narazić go na ryzyko utraty zaufania społecznego, a nawet wpisanie na tzw. czarną listę.

Rating firm w Systemie Zaufania Społecznego

Punktacja przedsiębiorstwa obejmuje informacje dotyczące przestrzegania prawa, niezalegania z płatnością podatków czy wdrażania w organizacji polityk rządowych. Ocenie podlegają również prowadzone w przeszłości projekty, szczególnie te związane z sektorem publicznym. Kontroli poddawane są roczne sprawozdania finansowe i raporty. Dodatkowym elementem jest ocena posiadanych przez firmę licencji, dbałości o środowisko naturalne, przestrzegania praw pracowników, a także działalności w Internecie (szczególnie w zakresie e-commerce).

Firmy niespełniające wymogów i posiadające niski wynik punktowy w ratingu mogą znaleźć się na tzw. czarnej liście, co przełożyć się może na ich bieżącą działalność, w tym prowadzić do ograniczenia dostępu do kapitału na rynku, możliwości udziału w zamówieniach publicznych czy korzystania z pomocy publicznej. Pojawienie się danej firmy na czarnej liście ma również konsekwencje dla jej partnerów biznesowych, ponieważ utrzymywanie relacji biznesowych z taką spółką obniża rating współpracujących z nią podmiotów.

Na obecnym etapie wdrożenia System nie jest jeszcze skonsolidowany. W chwili obecnej poszczególne organy administracji publicznej prowadzą odpowiednie rejestry i ratingi firm. Do czasu pełnej konsolidacji i scentralizowania Systemu jako tymczasowy mechanizm wykonawczy wprowadzono tzw. „wspólne sankcje”, nakładane na jeden podmiot przez kilka organów administracji publicznej jednocześnie w związku z działalnością niezgodną z prawem w więcej niż jednym obszarze. Sankcje takie mogą rozciągać się na szereg obszarów działalności firmy.

W praktyce oznaczać to może przyznanie firmie niskiej punktacji w związku z opóźnieniami w płatności podatków i skutkować nie tylko sankcjami podatkowymi, ale także ograniczeniem możliwości uzyskania zezwoleń lub prawa do użytkowania gruntów przedsiębiorstwa.

System Zaufania Społecznego obejmuje bezpośrednio wszystkie firmy zarejestrowane w Chinach, zarówno krajowe, jak i zagraniczne. Pośrednio natomiast może mieć wpływ na wszystkie przedsiębiorstwa, których działalność związana jest z Chinami w zakresie, w jakim ich partnerzy biznesowi w Chinach objęci będą tym systemem.

Polska firma posiadająca przedstawicielstwo, oddział lub spółkę córkę w Chinach będzie objęta bezpośrednio Systemem i będzie musiała w tym zakresie zapewnić zgodność swojej działalności z jego wymogami. Jej działalność będzie bowiem przedmiotem oceny w ramach Systemu, czego konsekwencją mogą być omawiane wcześniej udogodnienia lub ograniczenia w dostępie do rynku chińskiego.

W przypadku polskiej firmy nieposiadającej stałej obecności w Chinach, która jedynie importuje towary z Chin, System będzie miał do niej zastosowanie pośrednie.

Wynikało to będzie z faktu, że Systemem objęci będą chińscy dostawcy polskiego importera, co oznacza że ich pozytywny lub negatywny rating będzie wpływał na rating polskiej firmy (gdyby ta zdecydowała się na obecność w Chinach w przyszłości).

Ponieważ System Zaufania Społecznego jest nadal tworzony, na obecnym etapie nie jest jeszcze przesądzone, jakie wymogi będzie on nakładał na podmioty z branż technologicznych, szczególnie w zakresie obowiązku przekazywania danych użytkowników do rejestrów prowadzonych przez Państwo. Kwestia ta może być szczególnie istotna dla firm z branż takich, jak IT i gaming, czy dostawców usług technologicznych, którzy zarządzają dużą ilością wrażliwych danych o swoich użytkownikach, w tym często ich zachowaniach konsumenckich.

Na co zwrócić uwagę już dziś – kluczowe kwestie

Korporacyjny System Zaufania Społecznego będzie miał głęboki wpływ na funkcjonowanie i rozwój firm działających w Chinach. Dlatego na obecnym etapie ważne jest, aby przedsiębiorstwa określiły swoje obowiązki związane z wprowadzaniem Systemem i odpowiednio przygotowały się do wdrożenia jego wymogów. Poniżej przedstawiamy kilka kluczowych kroków:

- 1 Ustalenie ram regulacyjnych obowiązujących na obszarze i w sektorze, w którym działa firma** – ponieważ System nie jest jeszcze ujednoczony na poziomie krajowym, regulacje mające wpływ na rating przedsiębiorstw mogą różnić się w zależności od prowincji lub miasta, bądź branży, w której firma działa (inne dla branży farmaceutycznej, a inne dla żywnościowej). Poza ramami regulacyjnymi istotne jest również poznanie faktycznych oczekiwań organów administracji publicznej względem firm działających na obszarze lub w sektorze podlegającym danemu organowi;
- 2 Weryfikacja partnerów biznesowych** – ponieważ współpraca z firmami posiadającymi niski rating obniża ocenę ich kontrahentów, kluczowe jest zbadanie ratingu chińskich partnerów biznesowych w ramach Systemu Zaufania Społecznego;
- 3 Przeprowadzenie audytu wewnętrznego** – sprawdzenie czy informacje, które zostaną przekazane organom, pozostają w pełnej zgodności z przepisami. Oznacza to, że firmy muszą upewnić się, że ich wewnętrzne procesy i struktury są skonfigurowane w sposób pozwalający na efektywne stosowanie się do wymogów Systemu Zaufania Społecznego, zabezpieczając podmiot przed negatywnymi ocenami i sankcjami. Na tym etapie należy zrozumieć przede wszystkim, czego system wymaga od spółki i ocenić poziom wdrożenia odpowiednich procedur *compliance*;
- 4 Wdrożenie odpowiednich procedur** – jeżeli w wyniku audytu okaże się, że procedury obowiązujące w firmie są niewystarczające, należy wdrożyć procedury zapewniające zgodność z wymaganiami Systemu;
- 5 Wdrożenie programu naprawczego (opcjonalnie)** – w przypadku uzyskania niskiej oceny w Systemie Zaufania Społecznego firma może wdrożyć program naprawczy, którego celem będzie poprawa ratingu firmy – dla przykładu, w systemie podatkowym firmy otrzymują ocenę A, B, M, C lub D, gdzie A jest oceną najwyższą.

W przypadku, gdy firma otrzymała ocenę B, np. w wyniku opóźnień w płatności podatków (co skutkowało niemożnością aplikowania o rządowe wsparcie), **może ona podnieść uzyskaną ocenę poprzez poprawę terminowości składania sprawozdań w przyszłości, zaś w przypadku błędów w składanych zeznaniach podatkowych, spółka może poprawić w przyszłości sprawozdania przy wsparciu wyspecjalizowanych biur podatkowych.** Podniesienie **poziomu punktowego** firmy trwa od 1 do 3 miesięcy. Jeśli jednak firma jest na **czarnej liście**, wyjście z niej może trwać 2-5 lat.

Perspektywy

Od niedawna w prace nad stworzeniem jednej centralnej bazy danych na potrzeby Systemu zaangażowało się również kilku chińskich gigantów technologicznych, w tym Huawei, Alibaba, Tencent, VisionVera i Taiji Computer Corporation.

Kochański & Partners China Desk

Dedykowany Zespół China Desk posiada bogate doświadczenie w obsłudze zarówno podmiotów chińskich na rynku polskim, jak i przedsiębiorstw polskich w Chinach. Nasze doświadczenie zdobywaliśmy przy okazji obsługi podmiotów i projektów z branż energetycznej, transportowej, farmaceutycznej czy nowych technologii. Członkowie naszego Zespołu są absolwentami wydziałów prawa zarówno w Polsce, jak i w Chinach, z doświadczeniem życia zawodowego w Chinach. Zrozumienie chińskiej kultury biznesowej i prawnej pozwala na wsparcie przedsiębiorców na każdym etapie działalności, oferując rozwiązania dostosowane do ich potrzeb biznesowych i oczekiwań. Nasz Zespół jest aktywnym uczestnikiem wszystkich istotnych wydarzeń gospodarczych związanych z Chinami, dzięki czemu może kompleksowo, profesjonalnie i indywidualnie doradzać klientom we wszelkich obszarach prowadzenia działalności biznesowej zarówno w Polsce, jak i w Chinach.

Chiński System Zaufania Społecznego – jak możemy pomóc?

Naszym klientom oferujemy wsparcie na każdym etapie wdrażania Systemu. Doświadczenie oraz współpraca z renomowanymi kancelariami chińskimi pozwalają nam doradzać między innymi w takich działaniach jak:

Przegląd profilu przedsiębiorstwa

Dla przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym kluczowe znaczenie ma dobre zrozumienie wymogów zgodności oraz sytuacji prawnej ich chińskiej spółki zależnej. W oparciu o dostępne ratingi i czarne listy zapewniamy kompleksowy przegląd społecznego ratingu spółki zarejestrowanej w Chinach, w tym wszelkich potencjalnych zagrożeń i nieprawidłowości związanych z przestrzeganiem przepisów.

Przegląd finansowy przedsiębiorstwa

Specjalizujemy się w przeglądzie rachunkowości i wewnętrznych procesów finansowych w celu wskazania potencjalnych zagrożeń i kwestii zgodności z przepisami, które mają bezpośredni wpływ na ocenę wiarygodności spółki. Celem takiego przeglądu jest osiągnięcie większej przejrzystości i zapewnienie nieprzerwanej zgodności z przepisami.

Poprawa oceny przedsiębiorstwa

Po odkryciu niskiego ratingu społecznego lub wpisaniu spółki na czarną listę nasz Zespół pomaga naprawić zaległe kwestie zgodności i wspiera firmę w ubieganiu się o poprawienie ratingu u odpowiednich władz.

Dr Jacek Kozikowski, LL.M. odpowiada za relacje chińskie w Kancelarii prowadząc dla chińskich przedsiębiorstw w Polsce projekty w dziedzinie energetyki, transportu i farmacji. Specjalizuje się w obsłudze projektów z dziedziny energetyki i infrastruktury, w szczególności inwestycji typu *greenfield*. Przed dołączeniem do Kancelarii spędził kilka lat w Azji, jest absolwentem studiów doktoranckich w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego na Uniwersytecie w Nagoi (Japonia).

Aleksandra Ryżkowska, LL.M., specjalizuje się w doradztwie biznesowym na rzecz polskich i chińskich podmiotów gospodarczych. Absolwentka studiów magisterskich (*Master of Laws*) w zakresie Chińskiego Prawa Porównawczego na China University of Political Science and Law w Pekinie. Przed dołączeniem do Kocharński & Partners pracowała w jednej z największych polskich kancelarii prawnych. Podczas 2-letniego pobytu w Chinach Aleksandra zdobywała również doświadczenie zawodowe odbywając staż w Ambasadzie RP w Pekinie, gdzie skupiała się na polsko-chińskiej współpracy gospodarczej.

Patrycja Pendrakowska, prezeska i założycielka think tanku Instytutu Boyma, doktorantka na Wydziale Filozofii UW. Absolwentka sinologii, socjologii, filozofii i prawa finansowego na Uniwersytecie Warszawskim, studiowała również na LMU w Monachium, FU w Berlinie oraz odbyła staże badawcze m.in. na Chińskiej Akademii Nauk Społecznych w Pekinie. Zajmuje się przemianami politycznymi, ideologicznymi i gospodarczo-prawnymi w ChRL.

Skontaktuj się z nami

Dr Jacek Kozikowski, LL.M.
Counsel, Koordynator Asian
Desk w Kochański &
Partners

T: +48 660 765 914
E: j.kozikowski@kochanski.pl

Aleksandra Ryżkowska, LL.M.
Starszy Prawnik ds.
Międzynarodowego Rozwoju
Biznesu

T: +48 539 100 184
E: a.ryzkowska@kochanski.pl

Patrycja Pendrakowska
Prezeska Instytutu Boyma

T: +48 600 363 955
E: ppendrakowska@instytutboyma.org

METROPOLITAN
Plac Piłsudskiego 1
00-078 Warszawa

EQUAL BUSINESS PARK
Wielicka 28B, Budynek C
30-552 Kraków

T: +48 22 326 96 00
F: +48 22 326 96 01
E: biuro@kochanski.pl

www.kochanski.pl